

Ehl-i Sünnet İtikadı Üzere Yaşamak

Ehl-i Sünnet demek, Kur'an ve sünnetin öğrettiği şekilde inanan ve yaşayan grup demektir.¹

Ehl-i Sünnet inancı, Yüce Allah'a kulluğun ve dostluğun temel şartıdır. Kurtuluş ondadır.²

Fırka-i Naciye

Allah Resûlü (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuştur: "Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacak; birisi hariç diğer hepsi Cehennem'de olacak."

Oradakiler: "O kurtulacak grup hangisidir Ya Resûlallah" diye sordular, Efendimiz (s.a.v):

"Benim ve Ashabımın yolunda olanlar." buyurdu.³

Bu kurtulan fırkaya "Fırka-i Naciye" denir. Bu fırkanın bir diğer ismi "Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat" fırkasıdır. Bütün hak mezhepler ve terbiye yolları bu gruba girer. Hepsini, temelde Kur'an-ı Kerim ve sünnete dayandığı için, sonuçta birdirler. Onlar, bir ağacın dalları, bir elin parmakları misali, hepsi aynı kaynağa bağlı birbirini destekleyen ve tamamlayan birimlerdir.

Ehl-i Sünnet dairesi geniştir; onu sadece bir mezhebin, bir meşrebin, bir fikrin yolu olarak göstermek yanlıştır. Resûlullah Efendimiz (s.a.v) inanç, ibadet, ahlak ve yaşantı olarak kurtuluşun, cemaate tâbi olmakta ve İslam'ı cemaat hâlinde yaşamakta bulunduğunu belirtmiştir.^{4,5}

Cemaat Dini

Allah Teâlâ, son din olan İslâm'ı diğer dinlere üstün kılacağını taahhüt ettiği gibi, ümmetin sünnet üzere ittifak edeceğini, batıda birleşmeyeceğini de taahhüt etmiştir. Bu hususta Hz. Rasûlullah'ın (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "*Allah Teâlâ bana, (davetime uyan) ümmetimin sapık bir fikir ve yol üzerinde ittifak etmeyeceği garantisini verdi. Siz bir ihtilaf gördüğünüzde çoğunlukla beraber olun.*"⁶

¹ Temel İnanç Esasları, Dr. Dilaver Selvi, Semerkand Yayınları, sf.25.

² Temel İnanç Esasları, Dr. Dilaver Selvi, Semerkand Yayınları, sf.129.

³ Tirmizi, İman; 18.

⁴ Ebu Davud, Sünnet, I; İbnu Mace, Fiten, 17. Ahmed, Müsned, III, 145. Bkz: Hakim, Müstedrek, I, 129.

⁵ Temel İnanç Esasları, Dr. Dilaver Selvi, Semerkand Yayınları, sf.25-26.

⁶ İbnu Mace, Fiten, 8; Ahmed, Müsned, IV, 278; Hakim, Müstedrek, I, 114-116; İbnu Ebi Asım, Sünnet, No: 80, 84; Elbani, Daife, 2896.

Günümüzdeki Bozuk Anlayışlar

Geçmişte Müslümanlar neye nasıl inanacaklarının şuurunda idiler. Bugünse bu şuurun ne yazık ki önemli ölçüde zayıfladığını söylemek durumundayız. Bu sebeple Kur'an ve Sünnet anlayışı noktasında Ehl-i Sünnet'e ait olanı diğerlerinden ayıran temel özelliklerin neler olduğunu bilmek ve bunların gerekçelerine vakıf olmak hayatî önem arz etmektedir.

Asırlar önce ortaya çıkan Ehl-i Sünnet dışı, bâtil fırkalarla aynı şeyleri savunan, hatta zaman zaman onlardan bile daha ileri giden insanlarla ya da onların fikirleriyle hemen her gün karşılaşıyoruz.

Sapkın kişilerin bizimle aynı dili konuşması, bazı durumlarda dünyaya aynı pencereden bakması, yer yer aynı hassasiyetleri paylaşması sebebiyle insanlar söylediklerine kanmaktadır. Günümüzde kimilerine göre Kur'an, okuma yazması olan herkesin mealini okumak suretiyle anlayabileceği, hakkıyla idrak edebileceği bir kitaptır. Buna göre herkesin kafasına hüküm vermesi dini keyfince yaşaması istenir.

Sünnet konusuna geldiğimizde de durum çok farklı değildir. Bazıları haşa hadis- i şeriflerin güvenilmez olduğunu, dolayısıyla dinde delil olamayacaklarını ileri sürmektedir⁷

Bizden Beklenen Doğru Anlayış

Kur'an ve Sünnet'te yer alan hususlar arasında anlayamadıklarımız, izah edemediklerimiz olsa bile, biz onların hepsinin hak olduğunu kabul ederiz. Zira bizim anlayışımızın Kur'an ve Sünnet'in ihtiva ettiği bütün hususları bütün boyutlarıyla ihata ve idrak edememesi normaldir. Asr-ı Saadet'te bir grup sahabî mescitte oturmuş bazı meseleleri müzakere ediyordu. Bir ara seslerini karşılıklı olarak yükselttiler. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v) onların yanına çıktı ve şöyle buyurdu: *"Yavaş olun! Sizden öncekiler, peygamberleriyle ihtilafa düşmek ve kitaplarının bir kısmını diğer kısmıyla vuruşturmak suretiyle işte böyle helâk oldular. Kur'an, bir kısmı diğer bir kısmını tekzip eden (yalanlayan) bir kitap olarak değil, bir kısmı diğer bir kısmını tasdik eden*

⁷ Ehl-i Sünnet'in Kur'an Ve Sünnet Anlayışı, Ebubekir Sifil, Semerkand Dergisi, Haziran 2007.

bir kitap olarak indirildi. Onda yer alan ayetlerden anladıklarınızla amel edin, anlamadıklarınızı ise bilenlere götürün.”⁸

Sünnet konusunda şüpheler uyandırıldığı malum. Hadislerin uydurulmuş olabileceği, tek kişiler vasıtasıyla nakledilen rivayetlerin içine eksiltme/artırma, yanlışlık ve hata karışma ihtimalinin bulunduğu gibi söylemlerle bu şüpheler özellikle gençlerimizin zihnine zerk edilmektedir. Efendimiz (s.a.v), *“Dikkat edin! Bana Kur’an ve onunla beraber onun bir benzeri verildi”⁹* buyurmuştur. Son derece uyanık bir zihinle okumamız, dinlememiz gereken bu Nebevî uyarı bize şunu söylüyor: Bu aziz dinin kâmil bir şekilde anlaşılması ve yaşanması, Kur’an’la birlikte Sünnet’in de rehber edinilmesine bağlıdır.

Sünnet’i bize nakleden en önemli kaynak da hadis-i şeriflerdir. İsterse onlar içinde aklımızla, mantığımızla açıklayamadıklarımız olsa da, aklıma uymuyor reddediyorum diyemeyiz. Şurasını asla hatırdan çıkarmamak durumundayız: Hadisleri hayatımızdan çıkarmak isteyenler, dini Efendimiz’in (s.a.v) rehberliğinden koparıp, kendi akıl ve hevalarına uydurmak, yani *“Peygambersiz bir din”* oluşturmak istiyorlar. Zira hadislerin böyle sebeplerle reddedilmesi durumunda, *“Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah’a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allah’a ve Resûl’e götürün”* (Nisa/59) ayetinde ve benzerlerinde yer alan *“Peygamber’e itaat”* emri iptal edilmiş olacaktır. Bu noktaya çok dikkat edilmelidir! Zira Ehl-i Kitap da kendi kitaplarını ve dinlerini bu şekilde tahrif etmiştir.¹⁰

Ashab-ı Kiram’a İttiba

Fahr-i Âlem Efendimiz(s.a.v), kendisine uyulmasını emrettiği gibi, ashabına da uyulmasını emir buyurmuştur. Ashabını, kendilerine uyulduğu takdirde insanları doğru yöne götüren yıldızlara benzetmiştir. Diğer taraftan, Cenabı Hakk’ın Kur’an-ı Kerim’de Ashab-ı Kiram’ı övmesi, sonraki mümin nesillerin onlara tabi olması gerektiğini zımnen ifade eder.

Sahabilerden sonra gelen Tabiîn neslinden de sahabilere uyanların Rabbimiz’in övgüsüne dâhil olduğunu biliyoruz. (Tevbe/100) Ashab-ı Kiram’ın Allah ve Rasulü tarafından övülmesi, sonrakilere de onların yoluna iyilikle uymak kaydıyla bu övgüye dâhil olması, hadis-i şeriflerde uyulması

⁸ Ahmed b. Hanbel, Abdürrezzâk, Taberânî.

⁹ Ebû Davud, Ahmed b. Hanbel.

¹⁰ Ehl-i Sünnet’in Kur’an ve Sünnet Anlayışı, Ebubekir Sifil, Semerkand Dergisi, Haziran 2007.

tavsiye edilen “cemaat”in Ashab-ı Kiram ve onlardan sonra gelen Tabiîn nesli olduğunu gösteriyor.

Peygamberimiz’den (s.a.v.) sonra insanlar İslâmiyet’i Ashab-ı Kiram’dan işiterek, sorarak öğrendiler. Hepsi aynı imanı, Ehl-i Sünnet itikadını bildirdiler. Ashab-ı Güzin bu saf, berrak bilgileri kendilerinden sonra gelen nesle öğrettiler. Onlar da bu bilgileri kitaplar haline getirerek, sonraki nesillere bozulmadan intikal etmesini sağladılar.

İşte böylece Ehl-i Sünnet diye tabir edilen doğru ve ana yol, sağlam bir nakille bozulmadan günümüze kadar ulaşmış oldu. Kıyamete kadar da bu şekilde devam edecek inşallah.¹¹ İmam Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir: “Bizim nazarımda Sünnet’in aslı, Allah Rasulü’nün (s.a.v) sahabesinin üzerinde bulunduğu yola uymaktır.”¹²

Bid’atlerden Sakınmak

Fahr-i Alem Efendimiz (s.a.v.) beka yurduna göçmeden birkaç ay önce, bir cuma günü Cenab-ı Mevlâ şöyle ferman buyuruyordu: “Bugün dininizi kemâl e erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm’ı seçtim.” (Maide, 3) Bu ayet-i celilenin ifade buyurduğu üzere Din-i Mübin-i İslâm kemâle ermiş, müminler için nimet tamamlanmış ve hayat tarzı olarak da İslâm seçilmiştir.

Cenab-ı Hak başka bir ayet-i celilede şöyle buyuruyor: “Kim İslâm’dan başka bir din ararsa, bilsin ki bu din asla kendisinden kabul olunmayacak ve o ahirette ziyana uğrayanlardan olacaktır.” (Âli İmran, 85)

Esasen dünyada ve ahirette kurtuluş, saadet arayanlar, Allah’ın Kitabı’na ve Efendimiz’in (s.a.v.) sünnetine sarılmalıdır. Bunun dışında kurtuluş ve mutluluk arayanlar yollarını şaşırılmışlardır; tövbe edip yüzlerini Hakk’a döndürmedikçe onlar için kurtuluş yoktur. Diğer taraftan, Allah’ın insanlık için seçtiği yegâne hayat nizamı olan İslâm’ı hayattan kovmak ne büyük bir yanlışsa, bizzat Yüce Allah’ın tamamlayıp kemale erdirdiği bu tertemiz dini ilave ve eksiltmelerle bulandırmak da aynı derecede yanlış ve batıldır.

¹¹ *Sahih Din Anlayışı ve Sapmalar, Mübarek Erol, Semerkand Dergisi, Şubat 2003.*

¹² *Ehl-i Sünnet’in Kur’an ve Sünnet Anlayışı, Ebubekir Sifil, Semerkand Dergisi, Haziran 2007.*

Tek mükemmel hayat nizamı olan İslâm'ın bütün hükümlerinin çıkarıldığı iki kaynak ve dayanak vardır: Birincisi Allah'ın Kitabı Kur'an-ı Azimüşşan, ikincisi de Habib-i Edib'in (s.a.v.) sünnet-i seniyyesidir. Ehl-i Sünnet dairedeki icma ve kıyas gibi diğer bütün icthad yolları mutlaka bu iki kaynağa dayanır. Allah'ın Kitabı ve Resûlü'nün sünneti dışında başka herhangi bir kaynak aramak ise ancak cehalettir.

Habib-i Kibriya Efendimiz (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde buyururlar ki: "Sözün hayırlısı Allah'ın Kitabı Kur'an'dır. Yolların en hayırlısı O'nun Resûlü'nün yoludur. İşlerin en kötüsü ise, dinde olmadığı halde sonradan ortaya çıkarılıp, dinden imiş gibi gösterilmeye çalışılan şeylerdir. Dinde olmadığı halde dine sokulmak istenen her bid'at sapıklıktır." (ibn-i Mace)
Bid'at mana itibarıyla, dinde olduğu halde çıkarılıp atılan veya dinde olmadığı halde ihdas edilen her türlü unsurun adıdır ve her ikisi de yanlıştır, reddedilmiştir.

Kitab-ı Mübinimiz'in ve Sünnet-i Seniyye'nin onaylamadığı; dinimizin hedef ve gayesine aykırı her türlü itikat, amel ve örf-adet haline getirilen her şey bu kapsamdadır ki, bunlar da reddedilmiştir. Âlimlerimiz bunları "bid'at-ı seyyie" olarak tasnif ederler.

Kitab-ı Mübinimiz'in ve Sünnet-i Seniyye'nin tasdikini alabilen; dinimizin hedef ve gayesine aykırı olmayan yenilikler ise "bid'at-ı hasene" olarak değerlendirilir.

Buna göre her kim İslâm'da olmayan bir şeye dinin bir unsuru gibi itibar eder veya İslâm'ın hükümlerine aykırı bir şeyi işlerse, şüphesiz o da Allah indinde reddolunmuştur. Yani batıldır ve itibar edilmeyecektir.

Tekrar hatırlatalım: Dinimiz İslâm, Cenab-ı Hakk'ın kemale erdirdiğini ilan ederek ortaya koyduğu ve Peygamberimiz (s.a.v.) vasıtasıyla tebliğ ettiği en son dindir, en mükemmel hayat nizamıdır. Hiç kimse onda ne artırma, ne de eksiltme yapabilir. Dinde olmayan hususların dine sokulmasına vesile olan kişilere, İslâm'ın lisanıyla bid'atçı denir.

Habib-i Edip (s.a.v.) bu gibi bid'atçılara, günümüz tabiriyle reformculara, bundan bin dört yüz küsur yıl önce Allah'ın meleklerin ve bütün insanların lanetini yağdırmıştır.

O şöyle buyurur: “Allah Teâlâ (dine ekleme yapan veya eksilten) bid’at sahibinin ne orucunu, ne namazını, ne sadakasını, ne de haccını kabul eder. Umresini, cihadını, farzını ve nafilisini de kabul etmez. O kimse hamurdan kılın çıktığı gibi İslâm’dan çıkar.” (İbn-i Mace)

Allah’ın Habibi’nin (s.a.v.) dava arkadaşları Ashab-ı Kiram’ın, imanın muhafazası ve kalbin salâhı için üzerinde hassasiyetle durdukları meselelerin başında bid’at ve nifaktan kaçınma gelir.

Sahabe-i Kiram ve onları takip eden Tabiûn nesli, imanla birlikte bir müminde yaşayabilen bid’at ve nifakı büyük bir titizlikle tarif etmiş ve açıklamışlardır. Kendileri de yırtıcı bir hayvandan kaçır gibi bunlardan kaçmışlar, uzak durmuşlardır. Çünkü müminin en büyük korkusu son nefeste su-i hatimedir. (kötü akibet). Ashab-ı Kiram ve Tabiûn, su-i hatimenin hayatımızdaki sebeplerinin başında bid’at ve nifak ile her türlü kibir, gurur ve kendi nefsinin beğenme hastalıkları olduğunu tesbit etmişlerdir.

Maneviyatı böylesine kemirip perişan eden ve kişinin şaki olmasına sebep olan bu marazî haller, Allah’ın Kitabı’nda ve Sünnet-i Resûl’de şiddetle reddedilmiş, müminler uyarılmıştır. Bugün ızdıraplarımızın en önemli sebeplerinden biri, dünyada huzurumuzu, ahirette de ebedi saadetimizi temin edecek hakiki hayat nizamımızın bazı unsurlarını hayatımızdan eksilterek, onda olmayan bazı unsurları da dahilmiş gibi görerek hareket etmektir. Dolayısıyla gafil kalpler ve şuursuz tavırlarla birçok manevi hastalıklara maruz kalınmıştır.

Çareye gelince, ilk tedbir manevi hastalıkları tedavi edecek kalp tabibi kâmil rehberleri arayıp bulmak ve onların tavsiye ettikleri manevi reçeteyi tatbik etmektir. İşte bu kâmil rehberlerin manevi terbiyesi ve örnekliliği ile saf ve berrak dinimizi anlamak ve yaşamak daha kolay olabilir.

S. Abdulhakim Hüseyinî (k.s) hazretleri ise şöyle buyurmuştur: “İşin esası, Ehl-i Sünnet ve’l Cemaat itikadını öğrenip, ona göre imanı düzeltmek ve Ehl-i Sünnet âlimlerinin bildirdikleriyle amel etmektir. İmanı Ehl-i Sünnet itikadına göre düzeltmeden tasavvuf yolunda ilerlemek mümkün değildir.”

Menkibe

Mevlânâ (k.s) hazretleri her halleriyle insanları doğru yola teşvik eder, vaaz ve nasihatleriyle hasta kalplere şifa olan sözler söylerdi. Bir gün talebelerine; "Ey bizi sevenler! Sevgili Peygamberimizin (s.a.v.) gittiği Ehl-i Sünnet yolundan yürüyüp, bu yolu ihya etmelidir. Allah Teâlâ'nın sevdiği ameller, ibadetler ile helâl yollardan çoluk-çocuğunun ihtiyaçlarını kazanarak, razı olunan kullar zümresine dâhil olmalıdır. Hep helâli istemeli, helâlinden yiyip, helâlinden içmeli ve helâlinden giymelidir. Söylediklerimiz, dinlediklerimiz, düşündüklerimiz hep helâl olmalı. Her hareketimizi Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) hâl ve hareketlerine uydurmamızdır. Herkes, bir sanata sahip olmalı ve din ilimlerini iyi öğrenmelidir. Talebelerimden bunu husûsen istiyorum.

Bizim yolumuzda olanlara, kıyamet günü yardımcı olur, yüzlerinin ak olmasına çalışırız. Ancak, edebe riayet etmeyenler ve Ehl-i Sünnet yoluna muhalefet edenler, kıyamet günü bizi göremeyeceklerdir" buyurdu.

Kaynaklar:

İslam Akaidi, Ömer Nasuhi Bilmen, Semerkand Yayınları

Ehl-i Sünnet Akaidi, Şeyh Alaeddin Haznevi, Semerkand Yayınları

Ehl-i Sünnet İnancı, Dilaver Selvi, Semerkand Yayınları

Sünnetin Dindeki Yeri, Semerkand Yayınları